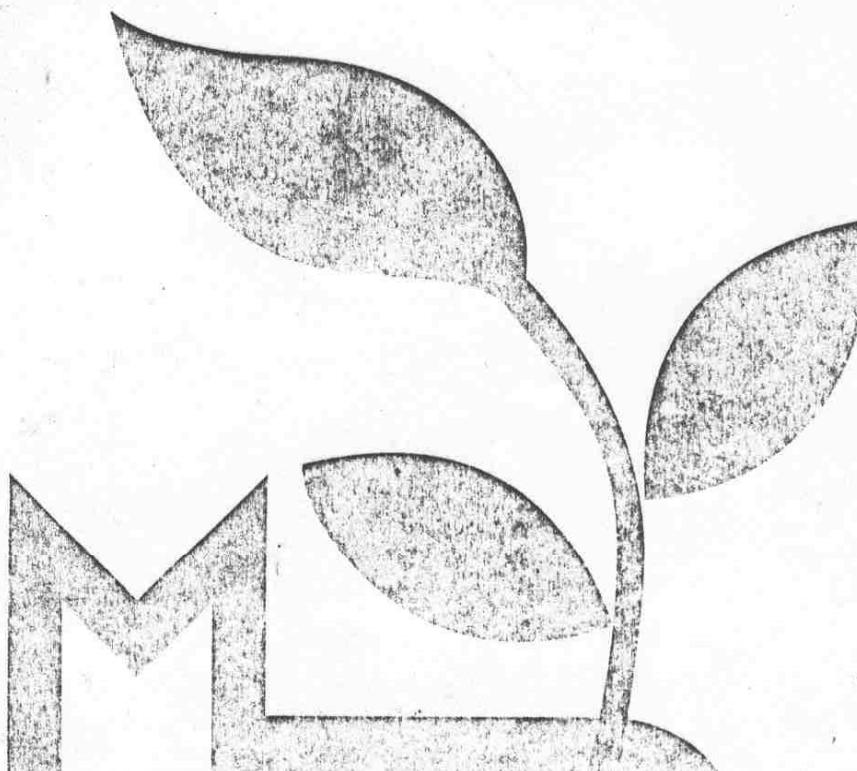
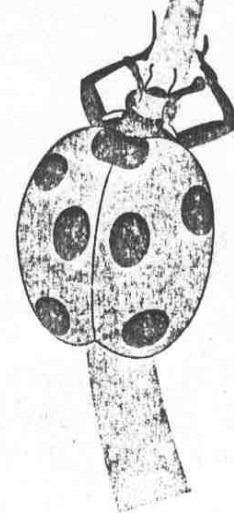

وزارت جهاد کشاورزی

✓ خلاصه مقالات

دومین همایش ملی
استفاده بهینه از
کود و سم
در کشاورزی

SECOND NATIONAL CONFERENCE ON
OPTIMUM UTILIZATION OF CHEMICAL
FERTILIZERS & PESTICIDES
IN AGRICULTURE

بهمن ماه ۱۳۷۹ ، کرج

استفاده از روش شکار انبوه بوسیله فرومون سنتیک در کنترل تلفیقی سرخرطومی خنایی خرما در سراوان

دیدیه روشا^۱، آرمان آوند فقیه^۲، حسین فرازمند^۳، گاظم محمدپور^۴ و یوسف ریگی^۴

۱- مؤسسه ملی تحقیقات کشاورزی، واحد داروشناسی گیاهی و موادشیمیایی ارتباطی، ورسای، فرانسه

۲- مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی، تهران

۳- آزمایشگاه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی سراوان، سراوان

۴- سازمان کشاورزی استان سیستان و بلوچستان، زاهدان

یک دهه از گزارش خسارت سرخرطومی خنایی خرما (*Rhynchophorus ferrugineus* (Oliv)) (Col: Curculionidae) در شهرستان سراوان (استان سیستان و بلوچستان) می‌گذرد. از سال ۱۳۷۰ روشهای مختلف برای کنترل این آفت شامل موازین قرنطینه‌ای، ردیابی و مبارزه شیمیایی به مرحله اجرا گذاشته شده است در صورتی که تحقیقات در زمینه کاربرد فرمون تجمعی و امکان انجام روش شکار انبوه این آفت از سال ۱۳۷۵

آغاز گردیده است.

کارآیی روش شکار انبوه با تراکمهای صفر (شاهد)، ۴، ۲، ۱، ۴ تله فرمونی در هر واحد آزمایشی (۲ هکتار)، برروی میزان شکار و خسارت سرخرطومی خنایی خرما، در ۲۲۴ هکتار از نخلستانهای آلووه حومه شهرستان سراوان در سالهای ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ مقایسه شد. این آزمایش در قالب مدرج بلوکهای کامل تصادفی در ۲۸ تکرار انجام گردید. قبل از استقرار تله‌ها یک نقشه‌برداری دقیق از کلیه واحدهای آزمایشی به منظور دستیابی به اطلاعات جامع و صحیح درباره ساختار نخلستانهای منطقه مورد آزمایش و ارتباط بین جمعیت نخلات و میزان خسارت این آفت در باغهای سنتی و ناهمگن منطقه انجام شد. عملیات شکار انبوه از فروردین تا آذرماه سال ۱۳۷۷ صورت پذیرفت و در همین مدت عملیات ردیابی و پانسمان زخمهای موجود برروی درختان خرما بوسیله حشره کش به فواصل هر ۲ ماه (۴ نوبت) اجرا گردید.

درختان خرمای ۵-۲۰ سال به طور معنی دار بیشتر از سایر گروههای سنی بوسیله آفت مورد حمله قرار گرفته و واریته مضافتی نیز بطور معنی دار بیشتر از سایر ارقام خرما توسط آفت آلوده شده بود. میزان آلودگی در واحدهای آزمایشی قبل از استقرار تله های فرومونی (به طور متوسط ۱/۴٪ از مجموع ۴۶۴۰۰ درخت خرما) بیشتر با تعداد درختان خرمای مضافتی ۱۰-۵ و ۵-۰ سال و با مجموع درختان خرمای ۱۰-۰ سال از تمامی واریته ها همبستگی داشته است. اما ویژگیهای مورد مطالعه نخیلات تنها نشان دهنده نیمی از تفاوت های آلودگی در واحدهای آزمایشی بوده و عوامل ناشناخته نیز در میزان آلودگی مؤثر بوده اند.

۴۲۶ سرخرطومی خنایی خرما با نسبت جنسی ۲/۸ ماده: ۱ نر در طول دوره شکار انبوه (۲۴۹ روز) شکار گردیدند. با افزایش تراکم تله، مجموع شکار بطور معنی دار افزایش در حالی که تعداد حشرات شکار شده به ازا هر تله بطور معنی دار کاهش یافت. بنابر این فاصله کمتر از ۱۰۰ متر در بین تله ها موجب همپوشانی فضای فعال و کاهش کارآیی آنها می شود.

در واحدهای آزمایشی با ۴ تله فرومونی بطور معنی دار درختان خرمای بیشتری در مقایسه با شاهد توسط آفت آلوده گردیدند در صورتی که تفاوت معنی دار در میزان آلودگی شاهد و تیمارهای آزمایشی دارای ۱ و ۲ تله مشاهده نشد.

نتایج بطور آشکار نشان داد که اجرای عملیات شکار انبوه به مدت یک سال برای نیل به تأثیر ببروی کاهش آلودگی کافی نیست. در آینده این روش باید در مدت طولانی تر (مثلًا ۵ سال) و با تراکم کم تله و بخصوص با توجه به ویژگیهای نخلستان محل تله گذاری اجرا شود. برای شکار انبوه سرخرطومی خنایی خرما به ترتیب تراکم ۲۵/۰ یا کمتر و یک تله به ازاء هر هکتار نخلستان با حساسیت بیشتر و کمتر به آفت توصیه می گردد. این استراتژی امکان شکار هر چه بیشتر آفت با ایجاد خسارت کمتری توسط آن را مهیا می سازد. بر اساس تحرك طبیعی و رجحان اکولوژیک آفت تله های فرومونی باید در حاشیه مناطق با تراکم پایین درختان خرما و در سایه و ترجیحاً اماکن مرطوب و به نخیلات غیرحساس نصب گردد. خاطر نشان می سازد که روش شکار انبوه بوسیله تله های فرومونی ابزاری مکمل برای کنترل بهیمه سرخرطومی خنایی خرما بوده و یقیناً تنها روش برای این منظور نیست.